

Advies: kabinet maak kosten-batenanalyse voor wetten en regels

Nieuw Actal-voorstel om regeldruk terug te dringen

Laurens Berentsen
Den Haag

De overheid moet voor elke nieuwe wet of regel een heldere kosten-batenanalyse maken. Zo'n aanpak vermindert de regeldruk voor burgers en bedrijven, omdat een kabinet tot de conclusie kan komen dat nieuwe wetgeving beter achterwege kan blijven.

Dat bepleit Steven van Eijck, de voorzitter van Actal. Deze onafhankelijke toezichthouder op het terugdringen van regeldruk door de overheid houdt vandaag een seminar over vermindering van de regeldruk na 2010. Volgens Van Eijck moet de overheid zichzelf volledig herijken. Die ambitie zou in het regeerakkoord van het nieuwe kabinet moeten staan.

In zo'n kosten-batenanalyse dienen alle maatschappelijke effecten van wet- of regelgeving te worden meegenomen. Van Eijck verwacht dat een transparante analyse de kloof tussen overheid en burgers kan verkleinen.

Van Eijck bepleit tevens een regeerakkoord met een beperkt aantal, bijvoorbeeld tien, hoofdpunten. Bij elk van die prioriteiten hoort een meetbare doelstelling. 'Als bijvoorbeeld de minister van Landbouw met een wetsvoorstel komt, laat het kabinet zien wat de implicaties daarvan zijn voor de prioriteitentop 10', legt hij uit.

'Voor de landbouw is het voorstel goed, voor het overheidstekort iets minder goed en voor het milieu slecht. Zo maakt het kabinet helder welke afweging het heeft gemaakt, aan de Tweede Kamer maar ook aan burgers.'

De maatschappelijke kosten-batenanalyse, of 'total impact assessment', die Van Eijck voorstelt, is nog breder. Alle maatschappelijke effecten horen erin thuis: regeldruk en administratieve lasten, maar ook milieueffecten en gevolgen voor mobiliteit, als die relevant zijn. En zeker ook de zogeheten nalevingskosten, kosten die burgers en bedrijven moeten maken om wetten en regels na te leven.

Schrappen
'Je moet niet roepen
25% ambtenaren te
willen schrappen'

Probleem
'Bureaucratie en
verkokering moeten
worden verminderd'

Resultaat
'Dan haal je wellicht
meer of minder dan
25% ambtenaren'

De bestaande toetsing van wet- en regelgeving is volgens Van Eijck niet consequent genoeg en veel te versnipperd. Nederland heeft vooropgelopen bij het terugdringen van administratieve lasten, stelt hij, maar wordt nu ingehaald door bijvoorbeeld Duitsland en Groot-Brittannië, maar ook door de Europese Commissie.

Van Eijck noemt de integrale kosten-batenanalyse een volgend niveau in het terugdringen van de regeldruk, omdat hierin alle effecten van wet- en regelgeving zijn meegenomen. Bovendien gaat deze opzet volgens hem verkokering bij ministeries en bestuurslagen tegen.

Door verkokering vinden burgers en bedrijven in de overheid 'een veelkoppig monster' tegenover zich, zegt Van Eijck. Daardoor moeten zij bijvoorbeeld aan verschillende overheidsloketten steeds dezelfde vragen beantwoorden. 'Je moet niet roepen dat je 25% van de ambtenaren wilt schrappen. Je moet de verkokering aanpakken. Dan kom je wellicht uit op meer of minder dan 25% minder ambtenaren.'

Actal houdt juli 2011 op te bestaan. Van Eijck vindt een vervolg op dezelfde voet geen optie. Hij ziet voor de organisatie wel een taak weggelegd als onafhankelijk toezichthouder op de brede kosten-batenanalyse.